

INSCHRYVINGSPRYS

Voorop betaalbaar van vier tot vier maanden.

Voor de Stad fr. 1-50
Voor den buiten „ 1-75
Voor 't vreemde „ 2-25
Per maand voor de stad alleen . . 0-58

HET WERKVERBOND

BEKENDMAKINGEN

De bekenkmakingen betalen 10 centim den drukregel. Gewoone voorwaarden voor de Notarissen, Ambtenaren, enz.

Prys van een nummer 15 Centimen.

Volksblad voor Handel en Nyverheid, Stielen en Ambachten.

VERSCHYNT EEN MAEL IN DE WEEK: DE ZATERDAG.

Brieven, Bekenkmakingen en alle hoegenaemde Artikels ten langsten Donderdag noon, vragtvy toe te zenden: in den Estaminet den PRÉ-AUX-CLERCS, by het Groot-Vleeschhuis, 24, te Gent. — Men kan zich Abonneren op bovengemeld adres en op alle Postbureelen.

YZERENWEGEN. — VERTREKUREN.

De Konvoijen met een * geteekent, zyn Expressreinen van eerste klas, degene met ** van eerste en tweede klas.

Brussel, langs Mechelen . . .	5-00	8-55**			
Brussel, langs Denderleuw . .	7-00	11-45	2-20	5-00	7-40
Mechelen, Antwerpen . . .	5-00	8-55**	11-45	2-20	5-20 7-40** Mechel.
Lier	5-00		2-20		
Dendermonde	5-00	7-00	8-55**	11-45	2-20 5-00
Aelst	7-00	11-45	2-20	5-00	7-40

Lokeren	5-00	7-00	11-45	5-00
Nin., Geeraardsh. Less., Aethr.	7-00	1-25	langs Doornik.	5-00
Brugge, Oostende	6-15	9-15	1-50	4-55* 6-55
Kortryk, Moskr., Doorn., Ryss.	6-00	9-20	1-25	4-40 7-10
Donai, Atracht, Amiens, Parys.	6-00	9-20*	1-25**	4-40
Kales	6-00*	9-20	7-10**	
Bergen, Quievrain	7-00	1-25	langs Doornik.	5-00
Manage, Charleroi, Namen . .	7-00	1-25	langs Doornik.	5-00
Leuven, Thienen, Luik, Verv.	8-00	8-55*	11-45	2-20 5-00 Thien. 7-00**

Landen	5-00	8-55*	11-45	2-20
Keulen, Aken	8-55	11-55	Aken 7-40*	
Gladb., Duss., Cref. Ruhrort .	8-55*			

AUDENAERDE.

Van Gent naer Audenaerde . .	9-25	2-25	7-45
Van Audenaerde naer Gent . .	7-20	12-15	6-00

LAND VAN WAES.

Van Gent naer Antwerpen . .	6-20	9-00**	10-20	2-50** 5-50
Van Antwerpen naer Gent . .	6-56	8-50**	1-50	2-50** 6-00

STAETKUNDIG OVERZICHT.

GENT, 9 MAERT 1861.

VRANKRYK. — Deze week is vooral vruchtbaar geweest aen groote lessen in het algemeen politiek leven van Europa, door de fransche staetkunde zoo zeer in de war gebragt; lessen voor de toekomst, die van nu af, langzaam de schuldige plannen der keizerlyke heerzucht bedreigen, om ze later voor te komen! Men bemerkt eene doove beweging in den openbaren geest, en zwarte voorspellingen, schynen in den schaduw te dansen, als ware men eene dier buitengewoone gebeurtenissen te verwachten, welke op een oogenblik, tien jaren list en logen, bedrog en huichelary vernietigen kunnen, verbryzelen.

De discutien in het senaet over het adres op de troonrede van Louis-Napoleon, heeft een karakter van tegenstand en geheime vyandschap, wegens de regerende familie Bonaparte doen uitschynen, waervan men zich de gevaren niet kan ontkennen. De bedorvenheid van natuur, waarmede de kwestie van Itaelje, is voorbereid en met schynheiligheid van wegen het fransch goevernement is geleid geworden, is er openlyk blootgesteld en geschandvlekt. De prins Jerome Napoleon die de aentygingen der vorige sprekers poogde te weerleggen, is over het keizerryk alsmede over zyn schoonvader Victor-Emmanuel, in ongelukkige droogredenen vervallen, die eens te meer al het schandalige van dit tydstip hernieuwd, en beter hebben afgeteekend. De Paus is vooral het mikpunt zynen overwegen geweest en hy geloofde dat de enige middel om het verschil tusschen deze en Itaeljen te beslissen ware, van aen het kerkelyk opperhoofd den helft van Roomen te geven, met een garnizoen en een budjet geschooid by al de mogendheden van Europa. — Morgen zal het een kwaert van Roomen zyn, enz. tot dat er voor het kerkelyk opperhoofd geen steen meer zal overblyven.

Overigens is de diskutien zeer hevig geweest; volgens eene korrespondentie zou de senateur de Roche-

jacquelein, den prins Napoleon, niet zeer aengename woorden hebben toegebragt. Over de grootheid der familie Bonaparte sprekende, zou hy gezegd hebben: « Ja, zy is zeer groot, zy is zeer roemryk, maer het is in het boek der schandalen. »

De natuerlyke grenzen zyn alweer op het tapyt gekomen; nu vooreerst wat meer ernstiger als voorheen, omdat de kwestie in een dagblad voorkomt, die tot hier toe er zich nooit had mede onledig gehouden. De *Journal de Débats*, zegt in eenige lignien: « Vrankryk zal nooit gedoogen dat de duitsche eenheid, aen de poorten der fransche grenzen, eene magt vorme welke eenen aanval zou voor doel hebben, zonder eenige vergoeding op den Rhy in de plaets te vragen. Men ziet dus dat de veiligheid waervan wy langs het noorden genieten, afhangt van welke omstandigheden, het ook moge wezen.

Indien de duitsche eenheid een leger ter zynen verdediging tot stand bragt, Louis-Napoleon zou zien in hoe verre hy er iets van te vreezen heeft, en naer dat de feiten aen het keizerlyk belang zouden beantwoorden, zou men ja of neen een fransch leger naer Belgie doen afrukken. Wy slapen dus met de roode broeken aen onze bedsponde. Alle uren, allen oogenblik, kan hy lyk een dief in den nacht ons op den nek vallen, maer... wy hebben Kazal, een Franschman. 't Is waer de keizer zou hem door den kop doen schieten, als hy de wapens tegen zyn eerste vaderland zou opnemen. Niettemin, laten wy ons op Kazal steunen, op zynen kloeken arm en zynen franschen moed; hy zal er zich wel van tusschen trekken.

OOSTENRYK. — De gebeurtenissen in Waerschouw gelyk men verder zal lezen, hebben Oostenryk geweldig verontrust, doch niet ontmoedigd; zoo men zegt heeft de keizer eene stoute beslissing genomen, welke de oorlogstooneelen in Itaeljen teenemael zouden herbeginnen, en ongelukkige gevolgen voor de gemaetelde Italiaenen te weeg brengen. De onlusten in Polen, aen de grenzen van het koningryk Hongarijen, voorspelt de ontbranding der omwenteling inschelyks in deze staten

der Oostenryksche bezittingen. De keizer zou dus aen het piemontesch goevernement hebben laten weten, dat hy Victor Emmanuel verantwoordelyk houdt voor den opstand der Hongaren. Indien hy zich verwezentlykte zou Oostenryk, met zyn leger over den Mencio trekken, en geheel het vraagstuk der piemontesche staetkunde van her in twyfel brengen. Het geloof in de belofde vryheid, welke voor den beginnenden drift in alle borsten heeft doen gloeijen, is eeniger mate gekoeld, en de genegendheid door Frans II by het verdigen van Gaëte, in de volksmassen gewonnen, zouden by de minste tegenspoed, aen den Piemont den helft zynen magt doen verliezen, en overal de terugwerking gaende maken. De hulp van Vrankryk, misschien, gedwarsboomd door de sluwheid van Engeland, zou er niet meer al die tooverkracht kunnen byzetten, waer van Villafranca het tooneel is geweest. Men kan zonder gruven, een dusdanigen toestand voor dit ongelukkige volk niet bedenken; overal, en langs alle zyde waer het zich henen wendt, niets als onderdrukking en slaverny. In Weenen lyk in Turyn, zal men de banden smeden van het juk dat hun verwacht, maer geen uitkomst op volken vryheid, op volken eenheid is er te hoopen: armoe en verlamming is zyne toekomst.

NEDER-AZIA — De fransche bezetting in Syrie heeft voor voorwentsel — niet voor doel — de kristenen tegen de moorddadige aanvallen der Druzen te verdedigen; welnu de Montenegrins, die kristenen zyn, hebben de zelfde tooneelen gepleegd op de Turken, welke zy vermoord hebben, hunne goederen geplunderd en gegebragd. Wie zal er nu de party nemen van die ongelukkige turksche broeders? En wie zal er regt doen? en welke verborgene hand heeft het vuur er in gesteken?

Men weet dat in de kwestie van Syrie den franschen arend verdeeld is met den engelschen luipaerd? Op dat de arend in dit gewest den voet zou behouden, moet hy het vuur van den haet tusschen de Druzen en de Maronieten gloeiend houden. — Zou de luipaerd misschien de tegenparty spelen?

KAREL DE STOUTE,

DOOR WALTER SCOTT,

VERTALING VAN GUSTAEF BRAEM.

1. DEEL. — 5. KAPITTEL.

4. Vervolg

Arthur Philipson en Anna van Geierstein verkeerden in eenen zekeren neteligen toestand. De jongeling voorzeker uit vrees van by diegene die hem gered had, voor eenen bloedaert door te gaen en de jonge meid gewis ten gevolge der poogingen die zy had aangewend of wel omdat zy zich integenwoordigheid bevond van hem die zy wellicht het leven had gered.

— Nu, zegde haer Arthur, moet ik by myn vader terugkeeren. Het leven dat gy my gered hebt, kan maer duerbaar zyn voor my, door de hulp die ik hem verleen kan. Hy werdt door een hoorneschael onderbroken die zynen oorsprong langs de zelfde zyde waer hy zyn vader en zyn gids gelaten had, scheen genomen te hebben. Maer het was hem onmogelyk die plaets te ontdekken.

— Het ware my zeer gemakkelyk dezen boom te beklimmen, zegde het jeugdige meisje, om te zien of ik er niet in lukken zou uwe vrienden te ontdekken. Maer ik ben overtuigd, dat zy zich nu onder eene goede geleide bevinden, want dit hoorneschael geeft my de verzekering dat een myner bloedverwanten zich by hen bevindt. Zy bevinden zich nu op marsch naer Geierstein en indien gy het goedvindt zal ik er u naer toe geleiden. Want wees verzekerd dat myn oom Arnold niet dulden zal dat gy heden uwe reis voortzet. Uwe vrienden zullen er zich reeds by onze aankomst bevinden. Volg my dan of ik zal moeten vermoeden dat gy myn aanbod van de hand wist.

— Vermoed liever dat ik het leven dat gy gered hebt, moede ben, zegde Arthur, terwijl hy zich bereide haer te volgen.

Hy nam deze gelegenheid waer om de leden en schoone trekken van zyne jonge leidster te bewonderen. Zy droeg een soort van kolder van verschillende kleuren die haer tot aen knieën daelde. Een ziden band met gouden borduersel omsloot haer de lenden. Hare lange blonde haren

hingen in zware lokken op haren rug, terwijl hare blauwe oogen des te beter al de fynheid en stoute uitdrukking harer trekken deden uitschynen.

Den weg die den jongen Engelschman, alsdan onder haer geleide volgde was moeijelyk en niet zonder gevaer alhoewel er een groot verschil bestond tusschen die genen welke hy tusschen de rotsen ondernomen had. Het was inderdaed de voortzetting van het pad. Alhoewel op verscheidene plaetsen sterk beschadigd kon men genoegzaam bemerken dat men hetzelfde verbeterd had; niet tegenstaende de Zwitsers weinig gewigt aen de verbindingswegen hechten. De jonge meid verwittigde ook dat den weg die zy volgden eenen omkeer deed om dengene te vervoegen die zyne vrienden met hunne lieden naer Geierstein moesten brengen. Het pad dat zy nu volgden was meer van den stroom verwyderd alhoewel het gerucht er zich nog even als van den donder liet hooren. Maer eensklaps leidde het pad regts af en een der wonderbaarste gezichten deed zich voor hunne oogen op. Het was het oude slot van Geierstein.

Den ouden toren alhoewel niet zeer aanzienlyk, noch uitgezondert door architecturale ornamenten, boezemde door zyne positie aen den oever van den stroom, die van de hoogte van de rotsen een soort van waterval uitmaakte, een zeker gevoelen van eerbied en afschrik in. Zoo als het in de leentiden in geheel Europa het gebruik was vormde het geheele batiment slechts een vierkant uit, waervan het bovengedeelte in puinen viel het voorkomen er van verbeterende door de verschillende torens die er zich op in de lucht verheften. Eene uitstekende verhevenheid waarop men van den toren by middel van een trap afdaelde, had certyds toegang tot eene brug gegeven die langs de andere zyde van den stroom waer Arthur en zyne schoone geleidster zich bevonden, leidde. Een enkelen balk bestond nog en lag juist regterover den waterwal. Dezen balk had vroeger gedient om eene ophalende brug te ondersteunen. Wel is waer dat dit veel ongemakken veroorzaakte, zelfs wanneer de brug opgehaeld was, kon men langs over den balk de muren van het slot naderen. Maer daer hy niets meer dan achttien duim breed was, zoo kon hy tot geen groot nut aen den vyand strekken.

In den tyd waervan wy spreken, lag het slot geheel in puinen en bedienden de bergbewoonders, gewoon aen al dergelyke gevaren, zich van den balk voor eene brug om over den stroom te gaen.

Gedurende dezen kleinen togt had Arthur Philipson al zyne natuerlyke krachten terug bekomen, en nog was het niet zonder vrees dat hy zyne

jeugdige geleidster op dit smalle pad, volgde en dat, door eene gedurige natte, veroorzaekt door den stroom, slibberachtig was geworden. Maer de schaemte die hy zou gevoeld hebben, by zyn vreezen in de tegenwoordigheid van eene zoo jonge en schoone meid die zoo kalm by dit gevaer bleef en den wensch om haer te behagen en zyne eer in hare oogen te herstellen belette hem aen zyne aendoeening die hem enige oogenblikken vroeger al zynen moed had doen verliezen, over te geven. Hy volgde dus de jonge Helvetiaensche vrouw, tot op de verhevenheid, en ging met haar den trap die in eenen bedenkeliken staat verkeerden op.

Zy bevonden zich alsdan op een soort, van meerhof, regterover den toren, en door puinen omringd. Zy doortrokken hetzelfde en verlieten het slot langs de byzonderste deur om eene plaets in te treden die natuuerlyk dikwyls met hare milde gaven beloofd, zelfs in het midden der dorre en verre streken.

Het kasteel verhefte zich langs die zyde ook verre boven den onliggende grond. Dien grond was alsdan met jonge boomen en allerhande struikgewassen bedekt, die, deze puinen op eene majestatische wyze deden uitschynen. De andere zyde leverde een geheel ander uitzicht op. Uitgestrekte landen waren door rotsen en bergen omringd die, alhoewel zy het wilde uitzicht der sterken, die door de reizigers des morgens doortrokken waren, bleven behouden, een zeker kanton die door de natuuer meer vruchtbaar was gemaakt, scheen te verdedigen.

Het byzonderste voorwerp dat zich voor het nieuwsgierig oog opdeed, was een groot houten huis dat opgebouwd scheen te zyn, zonder de regelen der gelykheid in acht te nemen, maer dat, door den rook die uit de schouw ontsnapte en de verschillende gebouwen die er rond stonden, als ook de wel behoude landen, vermoeden liet dat, zoo niet de weelde dan toch een welstellend man daer huisvesten moest. Aen het zuiden van dit huis lag eenen uitgestreken boomgaard vol met fruitboomen. Een groot getal vee, van dit schoone ras dat den roem en den rykdom der bergbewoonders der zwitsersche kantons uitmaekten, weidde in uitgestrekte meerschen. Op eene andere plaets bevond zich een aental schapen, terwijl overgrote boomen daer groeiden, zonder de hyl te vreezen, tot dat er iemand hant zou gevraagd hebben. Dit alles gaf aen dit tafereel een der schoonste voorkomens die een menschelyk gedacht zou kunnen uitdenken. Eene kleine beek kronkelde in het midden van dit aerdsch paradijs en de zon spiegelde zich in haer helder water.

KAMER DER VOLKSVERTEGENWOORDIGERS.

Het gouden geld.

In de zitting der Kamers van 5 maert, is de zoo langwyfge kwestie van het gouden geld geëindigd. Het voorstel van M. Dumortier om aen de fransche goud-munt den wettelyken koers te geven, is met 64 stemmen tegen 42 aengenomen.

De fransche goudstukken zullen dan aen de waerde gangbaer in Vrankryk, door geheel het ryk, als verplichtend in de schatkist, bankhuizen, yzeren wegen, enz. aenvaard worden.

Volgens de dagbladen van het koordeken de *Echo du Parlement* aen het hoofd, als tambour-major, zou België, door de neêrlaeg die Frère-Orban, minister van finantien, ondergaen heeft, op twee duimen na van zyn verlies zyn: Frère-Orban, dient men vooral te weten, is België al en geheel, en als Frère valt, België valt; dat is den logieken uitslag dier groote en gewichtige omstandigheid.

Iet wat vooral nog al goed is om teekenen in geheel dien *imbroglio parlementaire*, is dat de mannen van de kofferie, om de kiezing van juny eenige kans by te zetten, gelyk Boniface zegt, « vuer hebben gegeven op hunne eigene vrienden. » Zy hebben zich van Frère afgescheiden, om de kiezers eenen bril op den neus te zetten.

De penhouders van ons gemeente-bestuer: de *Journal de Gand*, de *Echo des Flandres* en de onvermydelyke *Stad Gent*, geheel het triumvirat, geremorkeerd door de locomotie van Baes Kimpe, zyn de eerste in het harnas getreden: « Het spel gaet slecht » zeiden zy, onder elkander; wy moeten wat oppositie maken of wy trimelen, en 't was zoo, zy maekten *oppositie*: dat duerde niet langer als dat. Zoo maelden zy hunne politieke vrienden het gras van onder de voeten, en gaven ons derhalve een groot voorbeeld en eene groote les in de politieke eerlykheid: Frère, is onder zyne styfhoofdigheid neêrgevallen, maar de kofferie is regt gebleven; zy heeft daerby nog eene eervolle melding gekregen, om er zich van te bedienen « *en cas de besoin*, » zeggen de schermmeesters.

Wat zal er nu van België gaen geworden? Al het zilver geld gaet de poort uit, *outré Quiévrain*, en het goud en de nickel gaeterstroomen. De toestand is inderdaed gevaerlyk.

De Nationale Bank, die haer klein affaïren doet draeijen met het bagatelken van 165 miljoen, waervan 147 miljoen door onze verlossers gewaerborgd zyn, telt onder dit sommen, zonder geweldig veel miljoenen banknoten, waervoor geene specien bestaan ter uitbetaling, en aldus slechts een ingebeeld waerde vertegenwoordigen. Met het verlies waer van men de goud-munt bestempeld had, en het ministeriel lawyt, van een groote daling op de stof zelve, dit ten gevolgen van het liedeken: *La Californie*, een ieder, zooveel mogelyk, liet zyne goudstukken vooraf vliegen; het waseen gevaerlyk ding, zynen horlogiezak met goudstukken gevuld te zien; men verkoos het papierengeld, en dat plaeste men zorgvuldig in zyne kas; zoo kwaem het dat die goede vader van familie, welke men de Nationale bank noemt, al zyne papieren vodekens in omloop zag, en dat hy er de specien van in de kas hield. Zy was dus in bezit van een wezentlyk kapitaal verwisseld tegen een ingebeeld kapitaal: De burger had papier en de bank had de kluiten, begrypt gy, oolyke keizers?

Wat zal er dan gebeuren? Thans dat degoud-munt wettelyken koers heeft, zal hy die in bezit is van bankbiljetten en gouden geld, dit gouden geld in zyne kas houden, en zyne bankbiljetten naer de bank dragen; zoo gaet de kaart om keeren. De bank gaet zyn ingebeeld kapitaal van papier terug krygen, en den burger, handelaer of nyveraer, komt terug in bezit van zyne kluiten. Begint men het klosken te verstaan?

Maer als de Nationale Bank die, van zyne aktionnarissen slechts eene totale som van 18 miljoen, in kapitaal bezit, de bankbiljetten moet uitwisselen, voor welke er geene specien bestemd zyn geworden, om dat zy slechts een ingebeeld kapitaal daer stelden, waer zullen zy dit geld gaen halen? Raedt eens!... maer neen vraeg het aen Frère, hy heeft immers gezegd, als het goud eenen wettelyken koers verkrygt dat hy de kontributien zal moeten vermeerderen? is dat niet genoeg, of moet hy misschien antwoorden, dat hy

het uit de zakken der schat pligtigen zal nemen? gy zyt aerdig!

Maer het groot, argument van Frère, en *tutti quanti* is dat het zilver ons zyne hielen zal toonen; en dat wy goud in de plaats zullen krygen. Frère heeft ons dat willen doen goberen; doch het is een boerken van Axel, die zei, wel God toch, als men dat zoodanig te vreezen heeft, en dat den handel er door lydde, weldan vermits men in de transaktien van handel en nyverheid de munt mag stipuleren, waer in men wilt betaeld zyn, waerom zouden de handelhuizen niet voorschryven dat zy in zilveren specien willen vereffend worden? Het eene ware niet moeyelyker dan het anderen; het ware zonder verlies voor beiden. En ten kwaedste genomen « waerom zou het gouvernement voor kleine pas-munt niet wat knoppen van zilver kunnen maken, als zoo wel als van nikel? » Het *agréable* van die munt, ware een verzekering dat zy in het land zou blyven.

Overigens men zegt dat het een hevige zitting is geweest en als wy onze oogen op den trompetter van Rogier slaen; de *Echo du Parlement*, zoo zien wy dat zy in tegendeel zeer leutig is geweest; men heeft er gelachen om dood.

Hymans, de behendige zwemmer, de brouhaha! de roetoetoe! heeft de klucht begonnen; hy heeft al de petitionarissen, ten getalle van 35 duizend, elk eene kiekemaeg op den neus gezegd: « Wat is dat riep hy, 35 duizend handteekens tegenover 4 miljoen zielen! » Maer zou men aen dien kwispelaar van timbalen en trompetten, niet moeten antwoorden: « Maer wat zyn 9 dozynen volksvertegenwoordigers, voor de zeven achtste kwakkels, ezelsooren en plaestermannen! die er op hunne geldkas zitten; tegenover 35 duizend burgers van handel en nyverheid van kunst en wetenschappen? » Wat zou die verzenknoeijer er op gezeid hebben?

Men heeft ook geweldig gelachen met de heer Dumortier. « Het algemeene volk, sprak hy, wilt den wettigen koers van het gouden geld, het gebied, het vereischt het, en het zal zoo zyn. » Al de knikkebollen, Neyt er onder begrepen, beginnen te lachen, luid op, hoort gy? Wat is het algemeene volk, zou Rigolboche zeggen, als men het te doen heeft met een « *parlement aussi grave*, als in België? »

Een enkele Vraag.

« Plant wortels en rapen, gy zult alle jaren er een goeden oogst van opdoen, terwyl men vyftig jaren moet wachten op een eikel, als men zich bezig houdt met eiken boomen te planten. » dit was het antwoord van mynheer Jobard, aen iemand die zich toelei aen het vereenvoudigen van het Jaequart's getouw, en achter het stelsel der kartonnen plakken door een cilinder vervangen te hebben, dezen heer vroeg of het aen zyne kennis was dat iemand anders zich met de zelfde kwestie bezig hield. « Zyt gy aerm » zei de heer Jobard, directeur der nyverheid, in zyne humouristieke tael « zyt gy aerm, uwe uitvinding zal u niet verryken, zyt gy ryk, gy zult het vooruitzicht hebben van in het hospitaal te sterven. » In andere woorden: « houdt u bezig met kleine uitvindingskens, maekt toebakblazen, rattevergift of kosmotiek, gy zult het HANSKEN knapen; maer hoe grooter het besef van uw genie is, hoe min gy « hier » iet zult kunnen verrigten.

Zie daer een vonnis dat ontegensprekelyk is, in kwestie van nyverheids werktuigen, en het streven van den geest na groote oplossingen in België, onmogelyk maekt, veroordeeld. Het toont klaer dat het gouvernement, welke zoo wel met de woorden van vooruitgang en ontwikkeling weet te spelen, in feit, weinig gezind is om iet te verwezentlyken dat, dit uithangberd verregtveerdigd.

Het gebrek by onze staetsmannen, van het beseffen des geestes, tot groote uitvindingen of gewichtige verbeteringen in de nyverheidswerktuigen aen te moedigen, maekt by de bezondere personen, eigenaers van werkhuizen, de zelfde onverschilligheid, en veel al het misverstand gaende.

De onverschilligheid welke het gebrek aen kennis met zich leidt, om de tael van Jobard te gebruiken, is de oorzaak, dat de genen die « wortels en rapen planten » allezins gelukken. Het is genoeg dat een weinig blague er de voorpost van weze, en dat er eenige zyn die er hun profyt by vinden, wy kunnen tafryke bewyzen aenhalen:

Is er by voorbeeld in Engeland iets nieuws, eene bagatel,

eene kleine verandering welke tot de verbetering van het werk niets bybrengt? om het even, het zal voor eerst een huis van konstruktie vinden, dan zal men het ophelderen, er eene groote zaak van maken, en de nyveraers gaen er zich op neêrwerpen, aen wie het eerst, kost wat kost, op pyne van later te zien wat er van is; dat is: « wortels en rapen planten » maer groote uitvindingen welke voor de toekomst een ontzagelyken uitslag beloven, moeten hier ongekend zich voordslepen; alhoewel men in België mannen zou vinden die aen het verhaesten van den uitslag het hunne zouden kunnen bybrengen.

Nemen wy enkel de Stoom-Machien; al de veranderingen die sints vyftig jaren aen dit vernuftig werktuig zyn toegebracht, komen regtstreeks of zydelings van het vreemde, 't zy van Engeland, 't zy van Vrankryk.

En wie by ons is er vast bekend met de moteur van Ericsson, de zweedsche scheepskapitein, die sints dertig jaren zich onophoudelyk toelegd, om den doom, welke wy heden gebruiken als eerste kracht, te vervangen, door de verwarmde locht? Wy hebben wel hooren zeggen dat Ericsson reeds sedert 1834, in het koninglyk institut van Londen eene zyner kalorische machienen had ten toon gesteld, en te gelyker tyd in Noord-Amerika bezig was met het opbouwen van eene die de kracht van twintig paerden zou opnemen; dan later hoorden wy van dit monster van zes honderd paerden, welke hy tot Philadelphia verveerdigd had; maer van de machien in zich zelve, weten wy niet veel te vertellen.

Nogtans, welk eene volledige omkeering beloft dit eenvoudig stelsel van Moteur, in de hedendaegsche stoom-werktuigen niet?

1° Het maekt alle gevaer van ontploffing ommogelyk.

2° Noch ketels, noch water, is er noodig.

3° Besparing van brandstoffen, welker opgaven by practiese ondervinding gestaëfd, niet min uitloopt als 80 p. 0/0 profyt, met andere worden, als men in eene stoom-machien, met water 100 kilos zal verbruiken, dat moteur Ericsson er twintig zal verbranden.

4° Oneindig groot verschil in de pryzen van constructie, alsmede voor de inrigting of placement.

De laetste tydingen welke men over dezen kolorische toestel als moteur, heeft vernomen, getuigen van oneindige verbeteringen, welke van nu af het getal der genen die in werking zyn, in Noord-Amerika alleen, by de 3 duizend tellen. De maetschappy der yzeren wegen van New York, heeft er reeds twintig in gebruik. Te Londen, tot Parys, in Holland, in Duitschland, tot de pacha van Egypte is reeds in bezit van het stelsel Ericsson; het geen overbewyst dat deze Moteur, by de verbetering waervan hy nog moet vatbaer wezen, bestemd is de drukking met den doom te vervangen, en derhalve eene volledige omwenteling in de nyverheid voort te brengen.

In België alleen blyft men vreemd aen de verbazende vooruitgang in dit vak van werktuigen, het goevernement zegt ons, door de stem van een zyner zendelingen, dat wy moeten « wortels en rapen planten » en als wy iets groots beseffen, dat wy mogen verzekerd zyn van in het « hospitaal te eindigen. »

Ware het niet oneindig beter, dat onze verlossers in plaats van onze hertogen en graven bezig te houden met de zotte gedachten van oorlogschepen, waer voor zy alweer een miljoen vyf honderd duizend francs uit de kas zoeken te visschen, hun de noodwendigheid deden begrypen, de ontwikkeling van het genie aen te moedigen, en door hunne medewerking de oplossing van dit groote vraagstuk: de verbetering van Ericsson toestel mede te werken.

Gent is het midden punt der Belgische nyverheid; er ontbreken geen elementen noch van kunde, noch van aenvangings geest; waerom, het goevernement dat zoo geweldig veel aanspraak heeft op al wat vooruitgang is, ja, zy die zich de mannen van het licht noemen, waerom verhelpen zy die elementen zich niet ontwikkelen.

Wy hebben hier *Le Cercle Industriel*, waerin de belangen der verschillige takken van handel en nyverheid vertegenwoordigd zyn, theoretisch- en pratiescher wyze « waerom doet het goevernement, by de notablen van dien Cirkel geene stappen, ten einde deze heeren aen te moedigen, met het woord en met de beurs van den staet, om gelyk het

gastheer te maken. Zyne kleederen hadden weinig verschil met die der jonge vrouw; alhoewel zy een weinig korter waren en veel gelyken hadden met de *kilt* (roksken) der Schotlanders. Een soort van laerzen bedekten hem de beenen en volledige zyn tooisel. Eene vellen muts voorzien van eenen zilveren medaillon, was het eenigste deel zynr kleeding die eenige versierselen bezat. Hy droeg eenen breeden lederen band die met een koperen gesp was vastgemaekt.

Terwyl Arnold Biederman aldus nevens den ouden Philipson voortstapte en zich met hem onderhield, schenen de jongelingen Arthur uit het oog niet te verliezen en stuerden Anna van tyd tot tyd in het bedekken eene vraag toe. Zy antwoordde hen kortaf en met een zeker ongeduld; maer deze antwoorden eenig gelach onder hen veroorzakende, zoo meende de jonge Engelschman dat men met hem den spot dreef. Alhoewel deze handelwyze hem eenigzins bedroefde, en dit zal men by een jongeling wel begrypen, zoo vond hy toch eenigen troost in het zien dat zyne jonge geïdster 'tot hetzelfde voorwerp niet diene en dat zy hen, in nog al hevige bewoordingen hunne weinig kiescheïd scheen te berispen.

Zy moet my ook misachten, dat hy, alhoewel de beleefdheid, die door deze eenige losbollen niet wel schynt gekend te zyn, haer hare verachting onder een voorwendsel van medelyden schynt te willen doen verbergen. Zy kan my slechts oordeelen, volgens hetgeen zy gezien heeft. Indien zy my beter kende zou zy my misschien hooger achten.

Toen men by Arnold Biederman aankwam werden de reizigers in eene zaal onthaeld die te gelyk tot ontvang en eetzaal diende en waer er een dischmael was opgedient, waer terzelfder tyd den goeden smaak en de eenvoudigheid heers. hte. Aen de wanden hingen verscheidene jagtwapenen en landbouw-tuigen. Maer de oogen van den ouden Philipson vestigden zich vooral op een lederen keurslyf, een lange en zware *Goeden-day*, en een groot zwaerd dat een trophée uitmaekte; daernevens hing eenen helm zooda de ridders uit die tyden het dregen. Maer in plaats van wel opgekuischt te zyn, was hy met eene dikke laag stof bedekt. De gouden kroon die er op was vastgehecht, duidde genoeg aen dat hy aen een edelman moest behooren. De gier die er zich als een versiersel op liet ontwaren, deed verscheidene vermoedens by den ouden Engelschman ontstaan.

(Vervolg by naeste.)

Deze vertaling is het eigendom des Uitgevers.

Hoe ongeduldig Arthur ook scheen om zyn vader te vervoegeen, toch kon hy niet nalaten zyne verwondering te betuigen over al deze schoonheden welke hy in een dergelyk dorre gewest vondt. Hy keerde zich om, ten einde het neerhof en den toren van Geierstein nog eens te bemerken als wilde hy zeh verzekeren dat hy zich toch nog in de omstreken bevond der gewesten waer hy des morgens zooveel gevaeren had ontmoet.

In twee of dry minuten tyd had de jonge Philipson alles bemerkt, wat hy hier neergeschreven hebben; want toen hy zyne blikken op een grasplein dat voor de hoeve lag, wierp, ontwaerde hy vyf of zes mannen onder de welke hy zynen vader, dien vader, die hy gedacht had nooit meer weder te zien, herkende.

Hy volgde dus met haest zyne jonge leidster en naderde den groep. De oude Philipson ging vooruit, vergezeld van een bejaerd man, die door zyn majestatisch voorkomen aen eenen Willem Tell, eenen Stauffacher, eenen Winkelried of nog meer andere beroemde Zwitsers scheen te gelyken.

Terwyl de landamman met den ouden Philipson vooruitkwam, maekte hy uit eene natuerlyke beleefdheid een teeken aen diegenen die volgden en het voorkomen van jongelingen hadden, als wilde hy aen vader en zoon de onaengenaemheid hunner tegenwoordigheid in hun onderhoud sparen. Zy bleven dus op eenige stappen afstand staen en schenen Antonio over de lotgevallen dezer reizigers te ondervragen. Anna, de geleidster van Arthur, had nauweyls den tyd gehad hem de volgende woorden toe te sturen: dien ouderling is myn oom Arnold Biederman en die jongelingen zyn myne bloedverwanten — toen zy reeds door den landamman en den ouden Philipson bereikt werden. Met dezelfde kiescheïd als vroeger verwyderden zich Arnold en zyne nicht, en terwyl hy haer eenige ondervragingen scheen te willen toesturen bezag hy de vader en den zoon voor zooveel de kiescheïd het hem toeliet. Het onderhoud dezer laetsten was geheel buiten hunne verwachting.

Wy hebben reeds den ouden Philipson, als een teergevoelige vader tegenover zynen zoon afgeschildert; wy hebben hem reeds gered gezien om den dood in het gemoet te gaen, toen hy hem verloren dacht; en niemand zou over zyne vreugd getwyfeld hebben toen hy hem terug zou gevonden hebben. Men verwachtte zich dus dat de zoon zich in de armen zyns vaders zou geworpen hebben en dit was het tooneel waeraen Arnold Biederman geloofde getuige te zullen zyn.

Maer de Engelsche reiziger bleef de koelheid, waarmede zyne landgenooten bestempeld zyn, behouden. In zyne jeugd was hy zoo als men het noemen mag, een welgemaekt man geweest, en zyn uitzicht alhoewel nog schoon, gaf reeds de bradenheid te kennen waertoe hy besloten was van zich aen zyne eigene diensten niet over te leveren of wel van niet te veel betrouwen in andere te stellen. Hy had den stap verhaest toen hy zyn zoon had bemerkt en het natuerlyke belang had gevoeld van zich in zyne tegenwoordigheid te bevinden; maer hy vertraegde dezelfde toen hy hem naderde en wanneer zy zich tegenover elkander bevonden liet hy hem, met zyne vaderlyke liefde gepaerd, het volgende verwyt hooren:

— Arthur, dat al de heiligen u het verdriet vergeven die gy my heden aengedaen hebt.

— *Amen!* antwoordde de jongeling, ik heb uwe vergiffenis noodig, vermits ik u verdriet aengedaen heb. Geloof nogtans dat ik niets dan goeds beoogde.

— Gy zyt gelukkig, Arthur, dat er u aldus niets is voorgevallen.

— Het is aen deze jonge meid, dat ik dien uitslag verschuldigd ben, antwoordde Arthur, terwyl hy zich omkeerde en zyn vader, Anna van Geierstein, die zich op eenige stappen van daer bevond, aenwees.

— Ik zal haer bedanken, wanneer ik de wyze zal kennen op de welke ik haer dezelve zal mogen toesturen. Maer geloof gy, Arthur, dat het betaemelyk is hulp van eene vrouw te aenveerden, wanneer de mannen er haer integendeel zouden moeten leenen.

Arthur sloeg zyne blikken ten gronde en werd rood. Arnold Biederman bemerkte het en snelde ter zynr hulp, door zich by het gesprek te voegen.

— Jongeling, zegde hy, selcma u niet hup van eene dochter van Underwald ontvangen te hebben. Weet dat wy de vryheid van ons land zoowel aen de vrouwen, als aen de mannen verschuldigt zyn. En gy, myn oude gast, die gewis vele streken hebt bezocht, gy moet meer dan een voorbeeld hebben gevonden, dat u bewezen heeft, dat de sterkste dikwyls door den flauwsten en den fiersten door den nederigsten gered wordt.

— Ik heb geleerd hernam den Engelschman, geene onnutte kwestie te betwisten, met den gastheer die my zoo gullertig heeft opgenomen en terwyl hy eenen blik vol teederheid op zynen zoon wierp, hernam hy, onder het terugkeeren, het gesprek dat hy met Arnold Biederman aengevangen had, door de aankomst van Arthur met zyne schoone geleidster.

Arthur had dus den tyd verdere kennis met het voorkomen van zynen

overigens in Holland by onze noordsche Broeders sints zoo lang in zwang is, hier ter stedeene toonplaats te openen zoo gezeid « *des Arts et Métiers* » alwaer een bijzondere commissie de voordbrengselen des vernufts zou verzamelen, en het genie der zoonen van den lande bevruchten om onder, een cosmopolitisch oogpunt de groote vraagstukken in kwestie van allerhande nyverheids werktuigen te helpen oplossen: dit ware ons denkens, meer nuttiger dan aen de dieven van professie, het geheim der slotmakery te leeren, zoo als men heden tot Vilvoorde bezig is.

Voor zoo veel wy de teekening van dit vernuftig toestel als moteur begrypen, zullen wy poogen in een toekomstende artikel er eene praktische ontleding van te geven om den werker aldus gemeen te maken met de grondbeginselen waerop het gestuurd is.

ZYN ALLE ENGELSCHMANS, Watt of Stephenson??

Een etablissement van konstruktie dat zynen naem, zyne vermaardheid, de fortuin waarvan het geniet aen den vlaemschen werker verschuldigd is, moet ons zeer natuerlyk ellen wyd doen gapen, als wy zien dat op heden, dit huis beheerscht, geleid, gekeerd en gedraeid wordt van twee vreemdelingen, welke ons van over zee zyn toegekomen, lyk de cholera, om ons te leeren hoe dat men een werkhuis op zyn oor kan leggen, en hoe dat men zich nemen moet, om zoodanig met de patroon van het etablissement inwendig te lachen van hem te doen gelooven, dat het genoeg is Engelschman te wezen, om eene daghuur van 20 à 25 fr. op te slikken, zonder van den artikel iets meer te weten, als den kleinsten jongen van het werkhuis.

Zoo is de kwestie. De meester of eigenaer van dit etablissement die, in de dry werelddeelen, met zyne vlaemsche mannen de konkurrentie, tegen andere volken heeft styl gehouden, kan niet meer voort, er moeten Engelschmans komen, en zy zyn er. Ook zyne verwondering is groot voor die kundige mannen; hy droomt er van, hy noemt ze « **GROOTE KOPPEN** » in plaats van dikke koppen; koppen met veel vleesch aen. Moeten wy dan niet ellen wyd gapen? Inderdaed, wy weten er niet, wat van maken; wy meenden dat die heer en meester al een knapen man was, en thans maekt hy ons het effect van iemand die den *hippo* heeft, dat is te zeggen, iemand die geloofd dat hy ziek is, en alle oogenblikken van geneesmeesters veranderd, om een ingebeeld kwaed te verhelpen.

Zyne vroegere ondervindingen zouden hem nogtans dienen genezen te hebben, hy weet het wel; maer neen, de duitsche meester, de fransche kwakzalvers welke, hy toer op toer heeft geraadpleegd en gebezigt, zyn er niet in gelukt om hem van de vreemde koorts her op te beuren; 't was goed voor eenigen tyd. Nu toch liep hy eens tot Parys een perel aen de zon ontrukken; om het licht in zyn gesticht volop te doen heerschen, en wy zagen mannen afkomen die geheele voluma over de zaak hadden geschreven, maer geene andere medecynen kenden als *purgatie*! en het was dat niet dat de meester hebben moest! 't waren middelen om zyn hersenpan tot rust te brengen, welken hy noodig had; mynheer is ziek in den kop, 't is den *hippo*! ah! 't is een erg ding den *hippo*! maer ook, zeg eens, hoe zou hy gedooogen dat zyne werklieden in 't duister verkeerden en boeren blyven, als hy maar eens aen lord Potsombro, te spreken heeft, om dit te beletten. Wat loopt hy er achter dat de vlaemsche werkmannen, schoone, groote werken vervaerdige? Wat geeft het hem dat zy proeven van vernuft, bewys van kennis geven? Belet zulks dat zy geen boeren zyn, domkoppen, ezels ooren en al wat ge wilt? Dat zou iets nieuws wezen.

De nyveraer, heeft dus tegen alle gevaer het verheven genie van Jonh Bull ingeroepen, en zyne koorts is voor een oogenblik gekoeld: De twee groote koppen, die twee zoo buitengewoone kundige mannen zyn, God zy dank, in onze klauwen, en nu gaet alles om te best. De meester is genezen, op zyn gemak, te vreden, en zoo leven wy allen in den gelukkigsten der gekende werelden... hier op aerde. Hy heeft-niets meer aen wenschen over, hy is volop in zyn schik. Het zyn twee « groote koppen » zegt hy, 't is meer als wel, waerachtig. 'T kan hem wel schillen, dat die twee verhevene kinderen van Albion, in het vak van machienery bommelen! 't kan hem wel schillen, dat het werk dubbel kost aen main-d'œuvre; dat zy zonder maet of plan werken; gaten boorden, die weggappen, uitvylen en wederom stoppen, om op eene andere plaats van her te beginnen? 't kan hem wel schillen dat het licht van die mannen het oog verbysterd, en langzaam de beste werkmannen, de plaat doet poetsen! dat zyn al byzaeken; dat is de kwestie niet; als de meester maer de voldoening kan genieten dat zyne werklieden geene boeren blyven, dat is zynen droom, en dan mag geheel den atelier plat liggen, hoofd over gat! 't kan hem niet schillen.

Mogen wy een klein en eenvoudig aanmerkingsken doen, zoo zouden wy vragen, « waer, en in welk hoeken van den aerdbol, die zoo hoog gewaagde engelsche kunstenaers, al de wonderen verricht hebben, waarvan wy hen in staet kennen, en waerom wy hen by ons zoo hoog ophelderen? » Zeker zou het zeer moeilijck zyn om er op te antwoorden. De werklieden van wezenlyke waarde, in Engeland wel te verstaen, niet in Gent, hebben niet noodig zich op vreemden bodem te begeven om eenige kluiten meer te winnen, en al wat wy hier van jaren lang gekregen hebben, van engelsche harddravers, bewyst genoeg, dat het uit enkelen geest van exploitatie is geweest. Noemt eenen Engelschman in Gent, die een uitstekend man is? Ja, om by de meester, van wie het verstand wel geteld in bankbiljetten in de kas ligt, het krediet van anderen te nemen, die achter den rug te dragen, om zich in den post te kunnen volhouden, zyn het eerste kerels; voor wat het werk berteft, hebben zy my nooit verwonderd, dan door de *kemels* die zy schoten.

Over eenige jaren werd het toezicht van de Maetschappy de *Gantoise*, aen de kunde van een Engelschman toevertrouwd. Die groote man by zyn aankomst, werd aenzien als de Messias van het vlasspinnen; een somptueus rytuig met twee paerden, nam hem af op de statie en voerde hem

naer het *Hôtel de Vienne*. 't Was een evenement voor de aktionnarissen van dit nyverheids-gesticht. Ah! wat was de blydschap groot! Men telde zyne aktien, berekende de dividenden, het verschil gaet een weinig groot wezen; waerom waren zy er niet gauwer in gelukt zich van zulk een man te verriken. Zoodanig was de vreugd, dat men een fiesshje op de toekomst dronk. Intusschen ging John aen het werk. er passeerde eene maand, twee, dry, er passeerde zes maanden, en die vervloekte aktien, wilden zy wel opkomen dan? Integendeel zy gaven sprongen naer beneden, om zich de beenen te breken; en wie verstond dat niet? en wie stond niet te kyken? 't Was dat men alsdan *paternosters* spon, in plaats van garen, versta je, zoodanig had lord Potsombro, het hoelken in de war geholpen!

Wat is het gevolg er van geweest? Men had die zee-meeuw, met koets en paerd er ingebracht, om er hem met stokken uit te klippelen. Men kwam tot de Vlamingen te rug! tot de kundige Vlamingen, wel te versiaen, en men ziet wat er thans van gekomen is.

De eigenaer van het huis van konstruktie, welk wy beoogen, is in den zelfden toestand. Hy noemt zyne twee cornacs, **GROOTE KOPPEN**. Hy heeft die met zyn karos ingehaald, zal hy ze op geen kortenwagen er doen uitvoeren? Als zy er zoo gemakkelijck afkomen! Zal het fraei zyn?

De Winkels der Meesterknechten.

Het is immers om het even, onder welk voorwendsel de maetschappijen der werklieden zich vestigen, wanneer zy maer tot stand komen. Voor wat het grondbeginsel betreft, altyd is het zeker dat de geest van associatie by uitsluiting van al de redenen welk men doet gelden, tot het stichten der kringen, er ligt in opgesloten.

Van dit punt weggaende, zagen wy met even zoo veel genoegen de maetschappy der meesterknechten ontstaan als alle andere; de hoofdrede van dit bestaan, moet noodzakelijck wyze met die van andere werkmans-maetschappijen heel en al de zelfde zyn: Allen, werklieden te samen, allen soldaten der nyverheid, de **SOLDO**, moet natuerlyker wyze het groot bewegingspuht uitmaken, als eerste en overanderlyke hoofdzak; dan de verzedelyking en de verzachting, in den ommeegang met de onderhoorige, de ontwikkeling van het verstandelyk vermogen door de leezucht en van daer tot regt- en menschenwaerde: de verzekering en het geluk van meester en werkmans.

By de meesterknechten nogtans is de kwestie van de loon geen onmiddelyk feit; zoo leeren wy uit een brief onlangs in de *Gazette van Gent* verschenen welker inhoud ons bekend maekt met den toestand der meesterkasten, nopens deze zaak. « De maetschappy der meesterknechten » is er in gezeid, « kan het vraagstuk van den loon, niet tot doel hebben, vermits de meesterkasten betaeld zyn volgens hunne verdiensten. »

Wy zouden wel kunnen doen aanmerken dat dit gezegde weinig nauwkeurig is, aengezien wy bemiddeld zyn, meesterknechten aen te toonen die groote loon met weinig bekwaamheid vereenigen, en anderen, welke men kleine meesterkastgens wil noemen, maer die zeer wel hunnen taek verstaen en slechts 15 à 20 francs in de week opstryken; doch dat is hier de zaak niet.

Keeren wy tot de maetschappy terug — zoo schynt ons, dat het werk waarmede die cirkel te beginnen heeft, de uitroeiing der misbruiken is welke de meesterkast in zyn gezag, beschadigen en den eerbied verhinderen waer op hy van wege den werkmans zou moeten aanspraak maken.

De winkels, door hen gehouden, en alwaer men den werkmans by overmaet van pryzen, zedelyk en stoffelyk dwingt, de kleedingstukken, op den voet van *alle weken wat te nemen*, is een der schreeuwendste misbruiken van het fabriekwezen. Wy zien nogtans, dat de maetschappy der meesterknechten den geneesmiddel aen die groote kanker der werkmansleven eenige verandering nog niet heeft toegepast. Wel in tegendeel, wy ontvangen hier aengaende de grootste verzekering dat er zelfs niet van gesproken wordt. Grooter zyn nog de proeven van het brief dat wy over een paar weken ontvingen, over de samenstelling van het bestuur, in welke wy de naam aantreffen van een man, die by kennis van al de andere bestuur leden, dit misbruik gedurende jaren lang en thans nog, volhoudt.

De maetschappy, of te wel is medepligtige aen dit misbruik en dan doet zy haer eer te kort, of zy wilt het heerlyke en menschelyk doel waer op zy gestemd is, het noodige gezag geven, en dan kan zy zelfs by de enkele leden die speculatie op den salaris van den vader van familie niet gedooogen.

Indien de nyveraer, eens den meesterknecht de zelfde voorwaarden opdrong, zou de maetschappy het gedooogen? dan zou hy zich vernederen, en haer doel miskennen. Dus van den meesterkast tot den werkmans, moet de handelwyze dezelfde zyn.

Wat is er heiliger dan de vrucht van den aerbeid? wat is er gebiedender als die vrucht ongeschonden tot den onderstand en de opvoeding zynere kinderen te huis te brengen en ten profytigsten te benuttigen? en men zal my dwingen dit geld zoo zuer gewonnen tegen koopwaren te ruilen en voor 5 francs stoffen 10 francs te betalen? is dat niet onghoord?

Wanneer men bedenkt dat de meesterknecht-direkteur van M. Jules Van Loo, sints zoo veel jaren, die strafbaren handel met zyne onderhoorige volhoudt, hoe veel schade, en by gevolg hoeveel armoee en ellende moet hy niet te weeg hebben gebragt? En hier bepaeld den trafiek zich niet by enkele kleedingstukken. Hier is het voor de werklieden dier fabriek de *generaalen dépôt* van al wat men in het huishouden gebruiken moet, en nog meer als dat: Eetwaren, kleedy, juweelen, en voegt er maer by al wat gy denkt, gy zult niet miskomen; is het er niet, men zal het u wel beschikken: Het huishouden zynere werklieden is eene echte Kalifornië voor dien man. Daer en boven laet de meester hem toe, voor zyne rekening eenige meulens te doen draeijen, waeraen er al gauw tien francs in de week overschiet, om niet méer te zeggen.

Met een woord als een werkmans in dit gesticht zich gaet

aenbieden, men zou hem de voorwaarden stellen: « Ja, maer gy moet by my te winkelen komen. » Is het waer?

Wy gelooven dat de heer Van Loo, gelyk de heer Van Heuwerzwyn, de rede zal gebruiken en in deze zaak niets anders zal zien als een misbruik dat ongedoogzaam is, by gevolg dat moet afgeschaft worden.

De Muziekschool.

La ville de Gand encourage les arts et les sciences, dit is in het vlaemsch te zeggen: de stad Gent moedigt de kunsten en wetenschappen aen, dit staet ten minsten geschreven op het gordyn onzer fransche komedie. Maer is dit geene schandalige logen? De *Journal-Echo-Stad Gent*, die, moeten wy het nog herhalen, ons schoon- en welgebakken stadsbestuur uitmaekt, heeft het zich tot eenen pligt gemaekt, dit opschrift te logenstraffen. En inderdaed alhoewel de leerlingen onzer muziekschool het verleden jaer van deze respectabele bladeren allen lof werden toegezwaid, worden zy nu ombermhartiglyk over den hekel gehaald. Ja zoo verre gaet men, dat men hen durft in het openbaer zeggen dat zy zich eerst wat in den spiegel moeten bezien, dat zy het geld van het stadsbestuur nutteloos verkwesten, enz. en dit aen de zelfde leerlingen die zy het verleden jaer in de wolken verheften. De klas waerop deze broodschrivers het meest gemunt hebben is op de zangklas.

Verlangd de *chroniqueur* van de *Journal-Echo-Stad Gent*, misschien eene tweede editie van het geen er over eenige jaren met de vioolklas is gebeurd, zonder nogtans de kunde van den tegenwoordigen professor te willen betwisten.

Moeten de leerlingen, die hy aenraed « eerst in den spiegel te kyken » vooraleer zy voor het publiek verschynen, daerin zien wat zy doen moeten om mynheer, die van witte mutsen schynt te houden, te behagen?

Denkt hy misschien dat men zoo gemakkelijck artisen maekt als provintiale raedsleden, en heeft hy reeds diegene vergeten welke hy het verleden jaer bewierookte en waervan er zyn die den roem onzer zangklas tot by den vreemden dragen. Wy begrypen zeer wel dat eene klas die het verleden jaer goed was heden kan verslecht zyn, maer is het daarom eene reden dat de organen van het stadsbestuur, die den naam wil hebben en niet de daed heeft van de kunsten en wetenschappen aen te moedigen, de leerlingen beliden wier ouders tot het zoogezegd koordeken niet behooren.

Verders neemt de *chroniqueur* een toon van medelyden aen en zegt « dat het niet te verwonderen is dat een verkeerd onderwys voor een aentael ingezetenen onzer stad die zich op de zangkunde toeleggen naer den bedelzak leid, daer het dan te laet is om een ander stiel aen te vangen. » Maer sukkelaer, gy strykt uw eigen vonnis in deze kwestie; indien demannen voor wien gy schryft zoodanig de kunsten aenmoedigen, waerby komt het dan dat al onze kunstenaers hier schier van honger bezwyken en dat zy, indien zy tot den bedelzak niet willen komen, hunne geboortestad moeten verlaten om by den vreemden het daggelyks brood als een almoes, af te vragen. Zouden wy u aldus geen honderd voorbeelden kunnen geven, te beginnen met de zangklas, die gy bestempeld en waervan er nogtans leerlingen zyn van den tegenwoordigen professor, leerlingen welke wy des noods zoude kunnen noemen, en die den roem onzer zangklas, zelfs onzer muziekschool, tot in de keizerlyke akademie van Parys hoog doen schatten.

Maer dit weet gy niet, om dat gy door den drukwind, die buigen doet, vooruit wordt gedreven, en uwe spreuk: « *elk voor zyn eigen en God voor al* » is. Wat geeft het u of uw ellendig geschryfel eene dolksteek in het hart van een gewetensvolle kunstenaar is? gy zit achter het gordyn en zult niet eens uw *compte rendu* teekenen, om dat men met u te kennen, uw doel van aenvallen zou kennen, of wel hebt gy misschien het verslag van onzen stadgenoot M. Aug. Gevaert vergeten die de *Journal-Echo-Stad Gent*, in zyne nummers overnaem, of wilt gy uwe kennis boven de zyne plaatsen, want vele leerlingen van het verleden jaer bevinden zich nog in de klas.

Gy wilt den raedgevenden toon aennemen om uw gedacht te verbloemen, en in plaats van dit te doen op de wyze waarmede uwe vrienden van het koordeken geheele dagen omspringen, zyt gy nog niet behendig genoeg om te verduimen dat gy de zelfde farceur zyt die eene zoo *excellente!!* chronique over *Faust* hebt geschreven. Ga voorts in uwe arglistigheid, wy zullen daer zyn om de voorwerpen uwer lasterende en hoonende taal te verdedigen, en om u te doen zien dat men zeer wel muziek kan beoordeelen zonder op de eene of andere bestuurbank te zitten.

Milicie.

Is verondersteld tegenwoordig te zyn by het legerkorps, en verschaft de vrystelling aen zynen broeder, de miliciaen die, ingelyfd geweest zynde, om de eene of andere reden, min of meer lange verloven bekomt. (*Deputatie van Henegouwen, 5 april 1860.*)

Een miliciaen wordt van den dienst ontslagen uit hoofde van gebrekelykheid, gekregen in den dienst, maer niet door den dienst: hy kan geene vrystelling aen zynen broeder verschaffen. (*Deputatie van Henegouwen, 11 april 1860.*)

De korrekcionnelle gevangenen, wier tyd nog niet uit is, moeten voorloopig vrygesteld worden. (*Zelfde Deputatie, 21 april 1860.*)

De Franschman, die zyne nationaliteit niet verloren heeft, is in België niet verpligt te dienen. (*Zelfde Deputatie, april 1860.*)

Oproer en bloedige worstelling in Warschow.

De hoofstad van Polen is den 27 february het tooneel geweest eener hevige volksbeweging, gevolgd door eene bloedige worsteling, waarbij verscheidene dooden en gekwetsten zyn gevallen. De oorzaak daarvan wordt door de paryzer *Presse* van heden opgegeven als volgt:

Den 25 february vierde de bevolking van Warschow den verjaerdag des veldslags van Grochow.

In den avond doorkruiste eene groep jongelingen, voorafgegaan door het poolsche vaandel, de straten dier hoofdstad; het zicht van den witten adelaer ontstak by 't volk enen onbeschryfelyken geestdrift. Een detachement gendarmerie chargeerde de groepen om ze te verspreiden, en eenige dooden, volgens sommigen drie, volgens anderen zes, bleven op de straet, terwyl veel andere burgers gekwetst waren.

Men droeg processie-gewyzedie lyken door de straten, en voorby het konsulaet van Frankryk komende, riep men « Gerechtigheid! gerechtigheid! »

Het leger, welk tot dan aen de politie de zorg had overgelaten om de samenscholingen uiteen te dryven, kwam dan tusschen; doch, ten gevolge van een konflikt, weswegens nog geene byzonderheden bekend zyn, is het garnizoen van de Citadel terug getrokken, alwaar het gekonsigneerd blyft.

De goeverneur heeft aen de Landbouw-maatschappy, op dezen oogenblik in Warschow vereenigd, de zorg overgelaten om de orde te handhaven. De acht honderd leden dier maatschappy zyn gekozen onder de edellieden die het meest invloed hebben in 't koningryk Polen. Het schynt dat die Maatschappy er in gelukt is de rust te herstellen. Doch eene tweede openbare betooging heeft plaats gehad by gelegenheid der begravenis van de lyken der gedoodde burgers, en een adres is gezonden aan den Keizer, waerin men het herstel vraegt er Konstitutie, ten jare 1831 in Polen buiten werking gesteld.

Stads Priet-Pract.

De *Beurzen-Courant* die PAEPS is by excellentie, misschien wel aen de Jesuiten verkocht, om niets meer te zeggen, en vooral nog het groot gebrek bezit, aen onze verlossers, zoo wel in gemeente-, provintie- als goevernements zaken, hier en daer eene harde waarheid te zeggen, de *Beurzen-Courant* is verlegen dat ons gemeente bestuur zou aarzelen, een handvol grond van het Begghynhof in te nemen, om het *verfrachten der Boulevardstraet*, en hy smeekt, — ja smeekt — dat de regentie toch algaauw tot dit groote besluit zou overgaen. Het gedacht is nieuw. Wy zouden wel willen vragen, waer en wanneer als het kollegie een groot idee heeft vastgenomen, waer het is blyven struikelen? Toen onzen doorluchtigen Neyt by de knikkebollen der volkskamer gevoegd werd, is des anderendaegs aen het kollegie het gedacht niet gekomen van de Coupure te doen kassiden en herkassiden? Het is immers de schuld van het kollegie niet dat er raedsheeren zyn die langs de Begghynvest eigendommen hebben, en er groote batimenten opstellen? En zou dit een motif zyn, om niet eenige duizende franken uit de zakken der contribuabelen te besteden, ten einde die eigendommen te verbeteren, in de mate der verslaving van den eigenaer wegens de liberale kotterrie of het zoo gezeid KOOEDEKEN? Wy begrypen de vrees van dit blad niet, zoodanig zyn wy verzekerd van den yver van het kollegie, voor alles wat nuttig is, in het belang van... zyne vrienden en aanhangers en gunstelingen.

Over eenige weken is er by den heer Hooerman-Cambier en zoon, een jongen rond de as gedraeid, en dood naer het hospitaal gedragen. De moeder van dit kind heeft zich by voormeld heer om eenigen onderstand begeven en zoo het schynt zou zy er maer ongelukkig zyn van afgekomen; want zou men haer geantwoord hebbben « *het is zyne schuld dat hy dood is*, » de jongen, verstaet wel.

Dat al de deugenieten in het rasphuis zaten, ja dat zou hunne schuld zyn, t'akkord; maer een jongen die in het werk verpletterd wordt, en men zal aen zyne moeder antwoorden dat hy het schuld is? Indien dit gezegde echt is wat moet men er over denken?

Wy vernemen dat de maatschappy: *Les sans Noms non sans Cœur*, eene milde hand aen die arme vrouw heeft toegereikt, en de barbaersche onmenscheid van Hooerman vader en zoon, hier door op zyne waarde hebben weten te schatten.

Het is goed voor den werkman, dat langs hier en langs daer, de hardvochtigheid van zulke *fabriekers*, — overigens zeer treffelyk, de puik van Gent, dat is geweten, zonder dobbelzinnigheid zelfs, — door goede en menschevriende daden kunnen doen vergeten. Zoo zien wy, naest het *gedrag* van Hooerman en zoon, het *gedrag* van een ander fabriekant wiens naam wy met voormelde namen niet willen koppelen, en by gevolg niet zullen noemen; doch het verschil tusschen het aenstoetelyke der voornoemde en het menschelyke der niet genoemde willen, kunnen wy niet verzwigen.

In dit laatste etablissement zyn de werklieden, uit hoofde eener breuk, zonder bezigheid gevallen; misschien zal de stilstand een week duren; welnu de meester, heeft aen die werklieden, wevers, spinders, enz. eene halve week uitbetaeld, zonder die, als eene schuld aen te rekenen.

Mynheer Hooerman-Cambier is nogtans een goed liberael?

Zyn zoon dat weet ik — en tusschen mosset of visch wil ik niet raden. — Waerom volghy hier in niet het voorbeeld van deze laest bedoelden die een katolyken is

De heer Jean De Coster, is een styfhoofdige man, doch dat proeeft weinig, van zyne wysheid. Waerlyk de styfhoofdigheid, is voor eerst eene ongelukkige zaak, wanneer die koppigheid in opbotsing met wet en regt tegen het leven van eenen werkman gerigt is; daerby is het medelydens waardig, inderdaed, om dat die styfhoofdigheid, zoo dom, zoo verwaend, zoo zottelyk, voort komt uit eene zwakheid, aan karakter, dat genoegzaam de man zonder hart afschildert; ja mynheer De Coster is styfhoofdige, hy houdt het geld van het werk, geeft een onwettelyk afschrift op het werkklivet, en doet een armen duivel zonder brood straet op straet neer loopen gedurende twaelf weken; mynheer De Coster houdt dit strafbaer gedrag vol en voorzeker moet hy er zyn vermak by vinden, want hy is in zyne proef jaren niet meer, als het de kwestie geldt van gelukkige te mahen. Alleen is het spytig dat de werkman, niet voort kan, en dat hy niet zoo gemakkelijk van het goevernement eene leening zal krygen, gelyk sommige.

In afwachting stellen wy het cyfer der schade van 12 francs vermeerderd, zynde dus fr. 147,50 dat de heer Jean De Coster, te tellen heeft. — Zal hy het doen? 'T is te zien. In allen gevalle zullen wy de heer Coster doen opmerken, dat de reklamant dit mael op de kust van Teneriffe, niet te zoeken is.

Grondwet van Belgien.

In den naem van het Belgisch Volk, het nationaal Kongres, besluit:

VIERDE HOOFDSTUK. — VAN DE PROVINCIE- EN GEMEENTE-INSTELLINGEN.

3de Vervolg, ziet ons nummer 9.

ART. 108. De provincie-en gemeente-instellingen worden door wetten geregeld.

Die wetten bekrachtigen de toepassing der volgende grondstelsels:

1. De regstreeksche kiezing, behoudens de uitzonderingen welke de wet bepalen kan wegens de operhoofden der gemeente-besturen en der kommissarissen des staatsbestuurs by de provincie-raden;

2. De regtstoeckenis aen de provincie-en gemeente-raden, van al wat provincie-of gemeente-belang is, met voorbehouding der goedkeuring hunner daden, in de gevallen en volgens de wyze welke de wet bepaelt;

3. De openbaerheid der zittingen der provincie-en gemeente-raden, in die bepalingen welke de wet voorstelt.

4. De openbaerheid der begrootingen (*budgets*) en rekeningen;

5. De tusschenkomst des konings of der wetgevende magt, om te beletten dat de provincie-en gemeente-raden buiten hunne regtstoeckenissen treden en het algemeen belang kwetsen.

ART. 109. Het opstellen der akten van burgerlyken stand (*état-civil*) en het houden der registers zyn uitsluitelyk in het regtsgebied der gemeente-overheden.

VIERDE TITEL. — VAN 'S LANDS GELDMIDDELEN.

ART. 110. Geene belasting kan ten voordeele des Staets, ten zy door eene wet vastgeld worden.

Eene provincie-belasting kan alleenlyk met toestemming des provincie-raeds vastgesteld worden.

Eene gemeente-belasting kan alleenlyk met toestemming des gemeente-raeds vastgesteld worden.

De wet bepaelt de uitzonderingen welke de ondervinding als noodig aenwyzen zal, aengaende de provincie-en gemeente lasten.

ART. 111. De belastingen ten voordeele des Staets worden jaerlyks gestemd.

De wetten door de welke zy bepaeld zyn, hebben slechts kracht voor een jaer: in geval zy niet vernieuwd worden.

ART. 112. Er mag, in zake van belastingen, geen voorrecht vergund worden.

Geene ontslaging noch vermindering van lasten mag plaats grypen dan krachtens eene wet.

ART. 113. Buiten de gevallen uitdrukkellyk door de wet uitgezonderd, geene betaling mag van de bugers geëischt worden, ten zy als belasting ten voordeele des Staets, der provincie of der gemeente. Er wordt niets veranderd aen de tegenwoordig bestaende regelingen der polders en de wateringen, welke aen de gewoonlyke wetten onderhevig blyven.

ART. 114. Geen pension, geene belooning ten laste der Staetskas kan, ten zy krachtens eene wet, vergund worden.

ART. 115. Ieder jaer stellen de kamers de wet van rekening vast en stemmen over het budget.

Alle ontvangsten en uitgaven des Staets moeten op het budget en in de rekeningen gebragt worden.

ART. 116. De leden van het Rekenhof worden door de vertegenwoordigerskamer, en voor eene during door de wet bepaeld, benoemd.

Dit Rekenhof is belast met het onderzoek en de vereffening der rekeningen van het algemeen bestuur et van alle die jegens de Staetskas rekenpligtig zyn. Zy bewaekt dat geen artikel der uitgaven des budgets overtreden zy en dat geene verplaatsing gebeure. Zy sluit de rekeningen der verschillende Staets-administratiën, en is belast om diensvolgens alle noodige narigten en rekeningstukken in te zamelen. De algemeene Staetsrekening wordt aen de kamers met 's rekenhofs aenmerkingen onderworpen.

Dit rekenhof wordt door eene wet ingerigt.

ART. 117. De jaerwedden en pensioenen van de bedienaers der verschillende godsdiensten zyn ten laste des Staets, de daertoe noodige gelden worden jaerlyks op het budget gebragt.

(Wordt voort gezet.)

BURGERSTAND DER STAD GENT.

HUWELYKEN.

Van den 7 Maert.

Tusschen: Lieven Driessens, 22 jaren, blikslager, Wolfsteeg met Rosalia Rottier, 27 jaren, dienstmeid, zeurzaksteeg.

Jozef Foucar, 54 jaren, schoenmaker, met Katharina De Craene, 22 jar. zonder beroep, beiden Leopoldstraet.

Frans van der Verren, 54 jar., schilder, dampoortstraet, met Maria de Roose, 40 jaren, dienstmeid, mageleinstraet.

Felix Lorins, 26 jaren, kommies, met Elizabeth Verbist, 25 jaren, zonder beroep, beiden steendam.

Karel Verleyen, 65 jaren, wever, met Regina Termont, 53 jaren, dienstmeid, beiden fenixstraet.

Frederik de Waele, 47 jaren, daglooner, zeurzaksteeg, met Virginia van Ackere, 45 jaren, winkelierster, veerstraet.

Karel Lippens, 27 jaren, dienstknacht, kerkstraet, met Rosalia van Hulle, 54 jaren, naeister, korte kamerstraet.

Jozef Thorez, 28 jaren, kaporaal-kleermaker by het 1°. linie-regement, met Johanna Baelens, 25 jaren, strykster, kazernstraet.

Karel de Brauwer, 42 jaren, daglooner, met Blondina Gyselincks, 52 jar. daglooster, beide kortrykschestraet.

Geboorten van 2 tot 7 Maert.

Van het mannelyk geslacht 49) Totaal 102.

Van het vrouwelyk geslacht 53)

Sterfgevallen van 2 tot 8 Maert.

Jan De Schepper, 64 jaren, dagl., buiten de Heuverpoort.

Jan Goethals, 44 jaren, daglooner, buiten de Dampoort.

Amelia de Schoon, wed. Cornelis, 54 jaren, Stalstraet.

Octavie De Cam, huisvr. Robbens, 44 jaren, St-Lievenstraet.

Marcelin Van Rechem, 79 jaren staets-gepensionneerden, Bellevuestraet.

Pieter Van de Wynkel, 65 jaren, wever, bt. de Dampoort.

Catharina Glorie, huisv. De Bruyck, 59 jaren, Bloemstraet.

Judoca Joski, huisv. Vleurinck, 80 jaren, St-Antoniuskaci.

Karel Claus, 59 jaren wever, lange Bogaerdstraet.

Jan Wilkin, 76 jaren bleeker, buiten de Dampoort.

Petronilla Pieters, huisv. Van der Cruyssen, 56 jaren Kortrykschestraet.

Hortense Demuyne, 22 jaren fabriekwerkster, St-Salvatorstraet.

Sophia Dossche, 24 jaren huisv. Hanssens, Muinkkaci.

Jan Eeckhout, 80 jaren winkelier, Brusselsche straet.

Livina Maerem, 79 jaren huisv. Verschaffelt, Onderbergen.

Jacob Gruson, 72 jaren daglooner, Karrestraet.

Seraphina Van Parys, huisvr. Verniers, 59 jaren Tichelry.

Charlotta Vandersteene, huisv. Driege, 58 jaren Belle-Vuestraet.

Rosalie François, huisv. Stoffyn, 58 jaren Voormuide.

Pieter Vleurinck, 65 jaren, daglooner, kanonikstraet.

Maria Bracke, huisv. de Meuleneire, chartreuzestraet.

Maria van Vlaenderen 80 jaren, begyne, klein-hof.

Theresia Vermeulen 77 jaren, wed. Gyselynck, Brabanddam.

Casimier De Waele 46 jaren, z. b. buiten de Brugsche poort.

Carolus Vanden Broecke, 50 jar. idem.

Frederica Van Overmeire 48 j. echtg. Simoons. Bagattestraet.

Petrus De Volder 55 j. wever. Kelderstraet.

Joanna De Smet 91 j. wed. Slock. Bogaerdstraet.

Joannes Defontaine 21 j. soldaat by het 9 regiment voetvolk.

Bernardine Vermaas en 76 j, echtg. De Vos. St. Antoniuskaci.

28 Kinderen onder de 7 jaren.

MERKTEN.

REGERING VAN GENT.

Middenprys der granen op de Gentsche Merkten.

Per hektoliter	1 maert.	8 maert.
Witte tarwe	22 50 a — —	22 42 a — —
Roode id.	22 25 a — —	22 27 a — —
Rogge	14 15 a — —	14 18 a — —
Geerst	— — a — —	— — a — —
Boekweit	— — a — —	17 42 a — —
Haver	9 96 a — —	10 10 a — —
Aerdappelen, 100 k.	9 50 a — —	10 50 a — —

BROODZETTING.

Van den 8 om in te gaen den 10 Maert.

1 Kilo brood enkel tarwe gebuild	fr. 0 57
1 Kilo brood enkel tarwe ongebuild.	» 0 50
1 Kilo rogge.	» 0 20

ANNONCES.

VOORNAEMSTE VERKOOPINGEN.

Van Roerende Goederen, welke deze loopende weke Publiek zullen Verkogt worden.

Maendag 11 maert 1861, om 2 1/2 ure namiddag, op de Graslei, publieke Verkoop van drooge Houtwaren, door CH. DROESBEKE.

Dynsdag 12 Maert 1861, op gewoone ure, in de Wollestraet, 58, by den Dok, te Gent, door uitscheiding van bedryf, publieke Verkoop van een Blouwverwershalm, door CH. DROESBEKE.

Woensdag 13 Maert 1861 en volgende den dag, op gewoone ure, in de verkoopzael Huerdochterstraet, 6, te Gent, door sterfgeval, publieke Verkoop van schoone Meubelen, Billard, Wynen, Zilverwerk, enz. door CHARLES DROESBEKE.

Vrydag 15 Maert 1861, om 2 ure namiddag, in den voordezen Rysmolen van de heeren gebroeders De Cock, in de Waeistraet, 11, te Gent, publieke Verkoop van eenen onlangs nieuwen Rysmolen, zeer compleet en gemaakt naert het laatste stelsel. De voorwerpen zullen kunnen geexamineerd worden dags voor de Verkoop.

BERIGT.

Men maekt het publiek kenbaer dat er in den Estaminet den *Ouden Vlaemschen Leeuw*, in het Spanjaerds-Kasteel, 180, op de nieuwe Beestemerkt, te Gent, eene schoone GROOTE ZIEL te bekomen is, verlicht door de Gaz, konnende dienen voor eene groote Maetschappy.

On demande des Ouvriers IMPRIMEURS et RENTREURS à la Main, s'adresser à la Fabrique de M. Berlemont Rey, à Cureghem-lez-Bruxelles.

F. BOGAERTS, Drukker, Pré-aux-Cleres, by het Groot Vleeschhuis.